

Förbundet Svensk Fäbodkultur och utmarksbruk (FSF)
Dennis Olsson, kontaktperson i styrelsen
dennis@fabod.nu
070-215 62 82
Kristian Olofsson, ordförande

Statens Jordbruksverk
Att: Gustav Helmers
SWOTunderlag@jordbruksverket.se
jordbruksverket@jordbruksverket.se

FSF synpunkter och förslag till grundläggande SWOT-analys i arbetet inför nytt LBP

Behov av förbättrad ekonomi och lönsamhet för fäbodbruk och utmarksbete

Tyvärr får vi konstatera att antalet fäbodar i bruk åter har minskat de senaste åren. Det finns nog mer än ett skäl till det, men en mycket grundläggande anledning är att ekonomin för denna typ av verksamhet har försämrats. Under tidigare programperioder låg faktiskt fäbodbetesersättningen på en högre nivå, och det fanns därmed större intresse och möjligheter att utveckla denna typ av verksamhet. När så utan egentliga skäl fäbodbetesersättningen sänktes, så var det inte bara ett grundskott mot dessa företag, utan även ett grundskott för tilltron till denna del av miljöpolitiken. Dessa viktiga förutsättningar för miljönytta får alltså inte hanteras så nyckfullt som tidigare skett. Så länge vi lever med behov av ekonomiska omföringar för denna typ av verksamheter i vårt land, så måste med nödvändighet villkor och ersättningar ha kontinuitet och förutsägbarhet och vara stabila över tid. Utan stabila villkor och tillräcklig lönsamhet får vi inte uthållighet i fäbodföretagen och vi tappar såväl nyföretagande som önskvärda generationsväxlingar.

Dessutom behöver även Jordbruksverket uppmärksamma problematiken med brister i den nuvarande rovdjursförvaltningen. Ur fäbodbrukets synvinkel behövs det större och mer funktionella insatser med förebyggande åtgärder, liksom det behöver utvecklas rättssäkra och behovsanpassade rutiner och insatser för skyddsjakt och motsvarande åtgärder när sådana behov uppstår.

Behov av kartläggning och beskrivning av betesresurserna i skog och fjäll.

Påpekande vad gäller korrigerering i anteckningarna för swot 2A - 2B (180611)
Det står noterat följande: Kartläggning av betesresurserna i skog och fjäll
Detta är en felskrivning, och det ska stå följande: Kartläggning av betesresurserna i skog och fjäll.

Betesresurserna på utmarkerna i skog och fjäll omfattar betydande värden, enligt vår bedömning några miljarder i bruttovärde för enbart den primära betesproduktionen i vårt land. Utveckling av lokal produktion i stora delar av landet skapar arbetstillfällen och bidrar till lokal ekonomi och ökad livsmedelssäkerhet. Mervärdeutveckling kan ytterligare höjas genom vidareförädling och gastronomisk turism.

Vi har också tidigare lämnat bred och grundläggande dokumentation kring dessa faktafrågor. Vi vill nu närmast hänvisa till dokumentation från konferensen om det Nordsvenska kulturlandskapets framtid i Östersund 19-20/4, den föredragning som hölls av Yngve Rekdal från NIBIO om Utmarkens värden, se vidare följande länk <http://www.svenskakulturlandskap.se/det-nordsvenska-kulturlandskapets-framtid/>
Ur vårt perspektiv är det angeläget att lyfta fram den produktions- och värdepotential som finns inom denna sektor. Inte minst vad gäller prioriteringar för insatser och utvecklingsresurser.

Formulera målsättning för fåbodbruk och utmarksbete.

Det finns behov av att konkretisera och förankra en målsättning såväl kvalitativt som vad gäller omfattningen av fåbodbruk och utmarksbete i landet. Utan konkreta målsättningar så fungerar inte stödjesystemet genom förvaltningsmyndigheterna. Därför behöver vi gemensamt formulera en målsättning för antalet fåbodar i bruk i landet, och därmed även budgetera för dessa verksamheter. Utifrån vår framställan inför tidigare programperiod så återkommer vi med det konkreta förslaget att ha som målsättning att uppnå nivån 2000 fåbodar i bruk i landet under den kommande programperioden. Detta kan dels motiveras utifrån de natur- och kulturvärden fåbodbruket och utmarksbetet skapar och vidmakthåller. Inte minst utifrån den fram till vår moderna tid mycket stora omfattningen av betesdrift i skog och fjäll som format naturtyper, förutsättningar för hävdberoende flora och fauna samt biologisk kulturarv. Dels utgöra en grund för den produktion och vidareförädling som fåbodbruk och utmarksbete kan avkasta genom ett ökat nyttjande av utmarksbetet i skog och fjäll.

Dessutom behöver det uppmärksammas och stödjas behovet av att bevara och utveckla den kunskap som fortfarande finns kvar i de företag som hanterar denna typ av jordbruk med extensiv betesdrift. De ännu kvarvarande personer som behärskar dessa kvalitativa kunskapsverksamheter inom fåbodbruket men även den extensiva betesdriften, utgör resurspersoner för att sprida och länka vidare kunskaper, traditioner och kulturarv till nya och unga företagare. Detta finner också stöd i det följande angående konventionen om biologisk mångfald.

Beakta konventionen om Biologisk mångfald (CBD), artiklarna 8(j) och 10(c).

Det måste uppmärksammas behovet av att utveckla tillämpningarna och möjligheterna vad gäller CBD angående lokala samhällen, traditionell kunskap och sedvanebruk. De kvarvarande och rådande bristerna, bland annat inom förvaltningssystemet, i dessa avseenden är naturligtvis att betrakta som problem. Vi vill emellertid se utgångsläget som stora möjligheter för att berika vårt land på olika sätt, och bedömer LBP som ett lämpligt instrument för att nu realisera konkreta framsteg. Vi kan närmast hänvisa till den grundläggande beskrivning, genomgång och förslag på utveckling av förvaltningen utifrån CBD som redovisats av NAPTEK i skriften ”Vägar framåt för några nationella myndigheters implementering av konventionen...” vilken återfinns via följande länk <http://www.svenskakulturlandskap.se/wp-content/uploads/2018/06/Naptek-2014-151201-1%C3%A5g.pdf>

2018-07-01

Kristian Olofsson,
ordforande@fabod.nu